

17 AĞUSTOS ETKİNLİKLERİ VE YAPILAN ANKET ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdullah İNCİR
İnşaat Mühendisi
abdullah_incir@yahoo.com.tr

GİRİŞ

Her yıl 17 Ağustos tarihinde, Marmara Depreminin yıldönümü nedeniyle halkın katılımına açık kitlesel etkinlikler düzenlenmekte ve halkın afet bilincinin artmasına yardımcı olunmaktadır. Şehrimizin en işlek farklı noktalarında kurulan standlarda, “Halkımızın Depreme Duyarlılığını ve Bilgilenme Düzeyini” ölçmek amaçlanmaktadır.

Halkın depreme karşı bilinç düzeyini arttırmak amacıyla yapılan anket çalışmalarının sonuçları değerlendirilerek, eski senelerdeki anket çalışmaları da göz önüne alınıp çıkan talep ve görüşler neticesinde çalışmalar yapılmaktadır.

A. ETKİNLİKLERİMİZ

17 Ağustos 1999 depreminin yıldönümlerinde İMO İzmir Şubesi ve TMMOB İKK tarafından çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

• Basın Toplantısı

16 Ağustos tarihinde İnşaat Mühendisleri Odası’nın tüm şubeleriyle birlikte şubemizde de her yıl farklı konu başlıkları altında basın açıklamaları yapılmaktadır. Bu yıl “Unutuşun ve Ölümün Kolay Ülkesi Olmaktan Hızla Uzaklaşıp Yaşamın ve İnsan Hayatının Savunulduğu Bir Ülke Yaratılması” temalı bir basın açıklaması yapılmıştır.



* Bu bildiri İnşaat Mühendisleri Odası adına düzenlenmiştir.

- **Depreme Duyarlılık Yürüyüşü**

TMMOB depreme duyarlılık yürüyüşü için yüzlerce mühendis, memur, şehir plancısı 17 Ağustos Depreminin yıldönümünde bir araya gelmektedir.



- **Pankart Asılması**

Halkın yoğun olarak yaşadığı merkezi cadde ve meydanlarda görsel olarak depreme karşı güvenli yapının önemini ve tüm yapıların İnşaat Mühendisliği hizmeti alınarak inşa edilmesi gerekliliğini vurgulayan büyük boy afiş ve pankartlar asılmaktadır.



* Bu bildiri İnşaat Mühendisleri Odası adına düzenlenmiştir.

- **Depreme Duyarlılık Fotoğraf Sergisi**

İMO tarafından hazırlanan fotoğraflar Gaziemir OPTİMUM AVM’de vatandaşlarımızın ilgisine sunulmaktadır.



- **Stand Açmak**

17 Ağustos’ta İzmir’in çeşitli semtlerinde ve belli başlı ilçelerinde standlar açılmaktadır. Bu standlarda görev alan üyelerimiz tarafından İMO İzmir Şubesinde hazırlanan deprem broşürü vatandaşlarımıza dağıtılır. Ayrıca yapı stokumuzun durumu konusunda vatandaşlarımızın farkındalığını ölçmek için yapılan anket çalışmaları uygulanarak deprem ve yapı güvenliği ile ilgili merak edilen konularda bilgilendirmeler yapılır. Standın açıldığı semte göre, afet sonrası toplanma bölgelerini gösteren haritalar asılmaktadır.



B. YAPILAN ANKET ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

17 Ağustos 2012 Tarihli Anket Sonuçları

Derleyenler: İnş. Müh. Abdullah İNCİR, İnş. Müh. Eyüp KAVUNCUBAŞI

Açıklama

17 Ağustos günü yapılan anket çalışmalarından hedeflenen; İzmir ili sınırlarında yaşayan yurttaşlarımızın deprem başta olmak üzere, afetler konusunda bilgi ve duyarlılık düzeyini ölçmektir. Bazı sorularda, katılımcılara soru sorarken aynı zamanda eğitici bilgilerin verilmesi de amaçlanmıştır. Deprem ve binanızla ilgili en çok hangi konuyu/konuları öğrenmek isterdiniz” şeklindeki açık uçlu soruyla, uygulama süresini dikkate alarak ankette yer vermediğimiz konularda, katılımcıların bilgilenme talepleri öğrenilmiştir. Ankette sorulan soruların yanıtlarıyla, katılımcıların açık uçlu soruyla öğrenmek istedikleri birlikte değerlendirilerek, bir yargıya varılmaya çalışılmıştır.

Bu anketin sonuçları, 2010 ve 2011 yıllarında yapılan anket çalışmalarından elde edilen verilerle birlikte değerlendirilmiştir.

Amaç

İzmir, yalnız ülkemizin değil, dünyanın en yüksek risk taşıyan deprem bölgelerinden birisidir. Bu nedenlerle her kişi, kurum ve kuruluşun, duyarlı, bilinçli, yetkin ve etkin olma görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

TMMOB ve İnşaat Mühendisleri Odası, genelde tüm afetler ve özelde deprem konusunda, teknik ve eğitsel çalışmalarını yurt çapında etkin bir şekilde yürütmektedir. İMO İzmir Şubesi, ilimizin afet risk durumunu da dikkate alarak bu konudaki çalışmalarını en yoğun biçimde ve çok yönlü olarak sürdürmektedir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerine de etkin destek vermektedir.

Şubemiz tarafından her yılın 17 Ağustos gününde, Marmara Depreminin yıldönümü nedeniyle halkın katılımına açık kitlesel etkinlikler düzenlenmekte ve halkın afet bilincinin artmasına yardımcı olunmaktadır. 17 Ağustos 2012 günü, kentimizin en işlek 9 ayrı noktasında kurulan standlarda, “halkımızın depreme duyarlılığı ve bilgilenme düzeyini” ölçen anket çalışması yapılmıştır.

ANKET

Düzenleyen Kurum	: İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi
Düzenlenme Tarihi	: 17 Ağustos 2012
Konu	: Marmara Depremi, İzmir ve İzmirli
Denek Sayısı	: 1064
Değerlendirilen Denek	: 1064
Soru Sayısı	: 14
Anket Noktası	: 9
Denek İlçe Sayısı	: 8
Yöntem	: Yüz Yüze Görüşme

ANKET YAPILAN NO KİTALAR ve ANKET SAYILARI										
İLÇE	KONAK	K.YAKA	BORN. MERKEZ	BORN. METRO	BUCA	G.EMİR	BALÇ.	ÜÇYOL	ALSANCAK	TOPLAM
KATILIMCI SAYISI	169	67	170	113	202	40	108	128	67	1064

ANKETE KATILANLARIN İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI									
İLÇE	KONAK	KARŞIYAKA	K.BAĞLAR	BORNOVA	BUCA	BAYRAKLI	BALÇOVA	DİĞER	TOPLAM
KATILIMCI SAYISI	156	92	111	193	234	55	122	101	1064

SORU 3: Oturduğunuz binanın kaç yaşında olduğunu biliyor musunuz?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
0 - 5	8	3	8	17	14	5	6	18	79	7,54%
6 - 10	4	3	7	27	24	3	4	14	86	8,21%
11 - 15	10	9	14	20	31	8	18	16	126	12,02%
16 - 20	16	13	26	42	48	10	9	10	174	16,60%
21 +	96	42	45	50	99	21	76	21	450	42,94%
Bilmiyor	17	21	10	31	17	8	9	20	133	12,69%

SORU 4: Konut alırken veya kiralarken neye dikkat ediyorsunuz?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Konum	55	44	53	79	78	24	48	42	423	31,54%
Dış Gör.	19	20	7	26	18	4	12	14	120	8,95%
Zemin	67	39	47	72	79	22	34	34	394	29,38%
Proje	56	40	31	73	91	27	46	40	404	30,13%

SORU 5: ‘‘Deprem’’ dendiğinde ilk aklınıza gelen kurum hangisidir?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Kandilli	12	17	16	27	20	3	9	19	123	13,25%
Bakanlık	0	1	6	1	6	0	2	1	17	1,83%
İMO	8	6	4	5	8	1	6	3	41	4,42%
JFMO	1	0	1	3	1	0	1	0	7	0,75%
Üniversite	1	1	0	1	0	0	0	0	3	0,32%
Belediye	10	1	10	12	13	1	3	3	53	5,71%
Kızılay	47	18	19	34	79	13	50	25	285	30,71%
AKUT	46	30	35	36	54	23	39	27	290	31,25%
Diğer	17	8	8	23	30	5	6	12	109	11,75%

SORU 6: İzmir’in 1. Derece Deprem Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Evet	129	84	96	158	204	46	114	77	908	85,58%
Hayır	26	7	16	33	32	8	8	23	153	14,42%

SORU 7: Oturduğunuz evin depreme dayanıklı olduğunu düşünüyor musunuz?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Evet	77	40	63	94	85	24	54	56	493	46,12%
Hayır	46	38	29	57	70	16	46	25	327	30,59%
Fikir yok	32	14	22	40	80	14	22	25	249	23,29%

SORU 8: Evinizin depreme dayanıklı olup olmadığını İnşaat Mühendisine kontrol ettirdiniz mi?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Hayır	130	78	90	151	209	37	103	74	872	82,42%
Evet	25	13	22	39	25	16	19	27	186	17,58%

SORU 9: İnşaat Mühendisinin verdiği hizmetten ne anlıyorsunuz? (Birden çok seçenek işaretlenebilir.)

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Proje	19	6	10	33	26	5	11	11	121	10,94%
Denetim	14	10	19	38	54	10	23	16	184	16,64%
Yapım	20	14	20	33	42	11	32	21	193	17,45%
Hepsi	107	65	67	94	124	30	59	62	608	54,97%

SORU 10: Yaşı ya da başka nedenlerle depreme dayanıksız yapıların güçlendirilmesinin çok pahalı olmadığını biliyor musunuz?

SEÇENEK	İLÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Evet	53	37	40	65	77	23	41	34	370	36,38%
Hayır	95	48	69	112	157	31	76	59	647	63,62%

SORU 11: Yapınızı güçlendirmeniz gerektiğinde müracaat edeceğiniz kişinin İnşaat Mühendisi olması gerektiğini biliyor musunuz?

SEÇENEK	İL ÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BA	BOR	BUCA	BAY.	BAL	DİĞER	TOPLAM	%
Evet	110	66	85	120	203	43	88	65	780	77,08%
Hayır	34	18	25	55	31	10	30	29	232	22,92%

SORU 12: ‘‘Deprem’’ ile ilgili olan aşağıdaki kurumlardan aklınıza gelen ilk üç kurumu sıralayınız.

SEÇENEK	İL ÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR	BUCA	BAY.	BALÇ	DİĞER	TOPLAM	%
Kandilli	75	55	62	96	79	34	49	52	502	18,49%
Bakanlık	10	12	14	23	23	0	9	10	101	3,72%
İMO	41	27	37	46	52	11	35	28	277	10,20%
JFMO	16	16	16	22	29	4	14	16	133	4,90%
Üniversite	12	6	2	9	11	0	3	10	53	1,95%
Belediye	49	17	35	62	107	11	45	25	351	12,93%
Kızılay	81	43	63	100	111	37	91	50	576	21,22%
AKUT	101	59	75	89	123	40	74	58	619	22,80%
Diğer	5	6	4	12	58	1	7	10	103	3,79%

SORU 13: Deprem olduğunda dışarı çıkma gibi bir şansınız olmasa evin içinde nereye sığınırırsınız?

SEÇENEK	İL ÇELER									
	KONAK	K.YAKA	K.BAĞ	BOR.	BUCA	BAY.	BALÇ.	DİĞER	TOPLAM	%
Masa altı	25	15	19	44	49	10	40	22	224	20,16%
Kanepe	11	9	8	16	27	1	13	6	91	8,19%
Kapı Kirişi	65	22	41	59	56	20	39	36	338	30,42%
Hayat Ü.	58	43	48	72	75	24	37	36	393	35,37%
Hiçbiryer	7	0	3	9	39	2	3	2	65	5,85%

14. Deprem ve binanızla ilgili en çok hangi konuyu/konuları öğrenmek isterdiniz?

- Binalarının depreme dayanıklı olup olmadığı, dayanıklı değilse neler yapılması gerektiği,
- İzmir'in genel zemin yapısını ve bu bağlamda yaşadıkları semtlerin durumunu,
- İzmir'deki büyük depreme yol açabilecek aktif fay hatlarının bulunduğu bölgeler,
- İzmir'de 7 den büyük deprem olabilir mi, olursa hasarın ne kadar büyük olacağı,
- Kent planlamasında fay hatlarının ne kadar dikkate alındığı,
- Depremlerin önceden bilinmesi konusunda yapılan çalışmaların ne aşamada olduğu, erken uyarı sistemi kurulması ve yaygınlaştırılması gerekliliği,
- Meslek Odaları tarafından Deprem Bilgilendirme Toplantıları düzenlenmesi,
- Afet eğitim etkinliklerinin, kentimizde yaşayan yabancı uyruklularda dikkate alınarak farklı dillerde yapılması,
- Deprem öncesinde, deprem anında ve deprem sonrasında neler yapılması gerektiği konusunda daha yaygın eğitim çalışmaları yapılması; TV'ler de "Kamu Spotu" uygulaması başlatılarak sürekliliğin sağlanması,
- Deprem sırasında kaçmak için merdivenlerin güvenirliliği,
- Deprem sırasında hayat üçgeni oluşturan alanların önemi,
- Deprem anında ev dışında olduğumuzda neler yapmalıyız,
- Doğalgaz kullanımının yaygınlaşması deprem sonrası yangın ve zehirlenme riski ve önlemleri,
- Deprem sonrasında iletişim nasıl sağlanacak; İzmir'in nüfusu dikkate alındığında beslenme ve barınma ihtiyaçları,
- Depremlerin yol açtığı büyük maddi ve manevi kayıpların gerçek sorumlularının kimler olduğu ve bunlardan neden hesap sorulmadığı; yasal mevzuatımızın neden yetersiz olduğu;
- Deprem öncesinde, deprem anında ve deprem sonrasında hangi kurumların ne gibi görev ve sorumlulukları olduğunu; bu anlamda personel ve donanım olarak hazırlıklıların, acil durumlarda bu kurumlara nasıl ulaşılacağı,
- Afetlerle ilgili mahalle, ilçe ve il bazında halkın ve kamunun örgütlülüğü,
- Bakanlıkların ve belediyelerin, deprem başta olmak üzere afetler için ayırdıkları bütçeleri,

- Deprem sonrasında sağlıklı bir tahliye işleminin neden gerçekleştirilemediği,
- Deprem sonrası toplanma alanlarının daha yaygın bir şekilde duyurulması için muhtarlıklara, okullara, kamu binalarına, çok sayıda kişinin çalıştığı büyük işyerlerine ve semtlerin önemli noktalarına, bu alanları gösterir haritaların asılması,
- Deprem Sigortası (DASK) uygulaması ne oranda başarılı olduğu,
- İnşaatlarda kullanılan betonun ve demirin kalitesinin ve denetiminin güvenilirliği,
- Denetim Şirketlerini de denetleyen bir sistemin kurulması,
- Bina güçlendirilmesinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği; binaların güçlendirme masrafının ne kadar olacağı konusunda bir fiyat tarifi çıkarılması gerekliliği,
- İzmir'deki yapı stokunun durumu, özellikle eski binaların yarattığı risk durumu,
- Bina yapımında, dünyadaki teknolojik gelişmenin neresinde olduğumuz,
- Kentsel Dönüşüm konusunda halkın bilgilendirilmesi gerekliliği,

TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER:

Ankete ilgi ve katılım her geçen sene artmaktadır. Kentsel Dönüşüm bağlamında, deprem riskinin sürekli konuşulur olması ilginin artmasına yardımcı olmuştur. Buna rağmen hedeflediğimiz seviyede olduğu söylenemez. Ancak katılımdaki artış oranı, kısa sürede istenilen düzeye gelineceğinin işaretleri olarak değerlendirilebilir.

Deprem denilince ilk akla gelen kurumlar sıralaması yine değişmemiştir. Kızılay, AKUT, Kandilli ilk sıralarda yer almıştır. Bakanlığın ve yerel yönetimlerin sıralamada çok gerilerde kalması, deprem konusunda bir algı yanılması olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, deprem öncesi ve deprem sırasında yapılacaklardan çok, deprem sonrasına odaklanmış yanlış bir afet bilinci geliştiği izlenimini uyandırmaktadır.

Konut alırken veya kiralarırken dikkat edilen hususlarda, % 40 oranında “konumu” ve “dış görünüşü” seçeneklerinin işaretlenmesi, deprem riskinin hala yeterince gözetilmediğine işaret etmektedir. “Zemin” tercihi bulunan yaklaşık %30'luk kesim ise, sağlam zemin sağlam bina bilgisinden hareketle bu seçeneği işaretlemiştir. Toplamdan %30'luk bir kesim “yapıyı projelendirenlerin ve inşa edenlerin teknik yeterliliğine” doğru tercihi seçmiştir. Güvenli yapı kavramının doğru anlatılması konusunda ciddi eksiklikler olduğu görülmektedir.

Katılımcıların %86'lık çoğunluğu, İzmir'in 1.derecede deprem bölgesi olduğunu bilmektedir. %54'lük bir kesim ise binalarının depreme dayanıklı olmadığını düşünmektedir. Bu iki tespite rağmen katılımcıların %83'ü binalarını inşaat mühendisine kontrol ettirmediği gibi, %23'lük bir katılımcı ise binalarının depreme dayanıklı olup olmadığının tespitinde ve gerekirse güçlendirme yapılması konusunda başvurması gereken meslek disiplininin inşaat mühendisleri olduğunu bilmemektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasında %64'lük bir kesimin binaların güçlendirilmesinin pahalı bir iş olduğunu düşünmesinin büyük etkisi olduğu değerlendirilebilir. Mesleğimizin faaliyet alanlarının toplumumuz tarafından yeterli bilinirlik düzeyinde olduğu söylenebilse de özellikle kentsel dönüşüm ve yapıların güçlendirilmesi konularında etkin bir tanıtım ihtiyacı göz ardı edilmemelidir.

Deprem anında yapılması gerekenler konusunda hala yeterli ve doğru bilgilendirmenin yapılamadığı, ciddi eğitim eksikliği olduğu görülmektedir.

Açık uçlu olarak sorulan; ‘‘Deprem Ve Binanızla İlgili En çok Hangi Konuyu/Konuları Öğrenmek İsterdiniz’’ sorusuna verilen yanıtlar; daha çok deprem sonrasına odaklanan faaliyetleri kapsamaktadır.

SONUÇ:

- Temel Afet Bilinci eğitiminin yaygınlaştırılmaması,
- Şehirleşmedeki planlamamızın eksik olması,
- Uygun olmayan zeminlerde yoğun olarak yapı stokunun üretilmesi
- Zemin ve geoteknik bilgilerimizin yeterince kullanılmaması
- Yapı yapılacak arsa üzerinde jeoloji ve jeofizik bilgilerinin eksik kullanılması,
- Mimari, statik, tesisat ve elektrik projelerinin eksik veya koordineli olamaması,
- Uygulama sırasında projelere uyulmaması, Yapı denetiminin yapılamaması
- Kullanılan malzemelerin yetersiz veya eksik kalması veya korunamaması
- Mühendisliğin ve etik kurallarının kullanılmaması veya kullandırılmaması gibi olumsuzluklar bizlere hep 17 Ağustoslara davetiye çıkaracaktır.

Diliyoruz ve umuyoruz ki bu olumsuzluklar tümüyle kalsın ve AFETLER olmasın.

KAYNAKLAR

İMO İzmir Şubesi – Bülten - Sayı 163